

Przedmiot: FIZJOTERAPIA W PSYCHIATRII I PSYCHOSOMATYKA

I. Informacje ogólne

Jednostka organizacyjna	Wydział REHABILITACJI Katedra: Fizjoterapii Klinicznej
Nazwa przedmiotu	FIZJOTERAPIA W PSYCHIATRII I PSYCHOSOMATYKA
Kod przedmiotu	FV- 84
Język wykładowy	Polski
Rodzaj kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny)	Obowiązkowy
Poziom kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia)	Studia mgr 5 letnie
Rok studiów	III
Semestr	VI
Liczba punktów ECTS	2
Imiona i nazwiska wykładowców	Zbigniew Lew-Starowicz zbigniewlew-starowicz@wp.pl Katarzyna Wójcik katarzyna.wojcik@awf.edu.pl
Program (programy) studiów, w którym realizowany jest przedmiot	Fizjoterapia
Sposób realizacji zajęć (stacjonarny, uczenie się na odległość)	Stacjonarny
Wymaganie wstępne i dodatkowe	Wymagania wstępne. Przed przystąpieniem do modułu student posiada wiedzę z zakresu: Anatomii i fizjologii Psychologii Kinezyterapii Fizjoprofilaktyki i promocji zdrowia

II. Informacje szczegółowe

Cele przedmiotu	
C1	Kształtowanie praktycznych umiejętności nawiązywania kontaktu z pacjentem i budowania jego motywacji do rehabilitacji.
C2	Opanowanie wiedzy umożliwiającej holistyczne rozumienie funkcjonowania człowieka i istotę zaburzeń psychosomatycznych u pacjentów.
C3	Poszerzenie wiedzy i umiejętności związanych ze zwiększaniem świadomości ciała.
C4	Przygotowanie studenta do holistycznego planowania i realizacji procesu rehabilitacji medycznej i psychospołecznej w obszarze zdrowia psychicznego w zależności od typu niepełnosprawności, płci i wieku

Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu			
Efekt uczenia się standard	Efekty kształcenia dla przedmiotu	Odniesienie do celów	Odniesienie do charakterystyk PRK
Wiedza			
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie: O. W 1 problematykę z zakresu dyscypliny naukowej – nauki biologiczne w tym rozwój, budowę i funkcje organizmu człowieka w warunkach prawidłowych i patologicznych;	1. Zna podstawy i potrafi wyjaśnić neurobiologię stresu, następstwa i sposoby radzenia sobie ze stresem, charakteryzuje - przyczyny i typologię chorób psychosomatycznych i ich związek z typami osobowości. 2. Omawia neurobiologię stresu, typologię i mechanizmy, sytuacje kryzysowe i zespół stresu pourazowego. 3. Opisuje przyczyny chorób psychosomatycznych, następstwa bezpośrednie i pośrednie stresu dotyczące układu krwionośnego, pokarmowego, odpornościowego oraz reakcji skórnych. 4. Charakteryzuje depresje u pacjentów niepełnosprawnych i następstwa depresji na przebieg choroby. 5. Charakteryzuje psychologię bólu, przedstawia reakcje na ból i metody terapii bólu (wizualizacja, relaksacja, podstawy farmakoterapii). 6. Zna koncepcję teorii poliwagalnej i potrafi krytycznie ocenić jej znaczenie w nauce.	C2, C3	P7SM_WG

O. W 3 problematykę z zakresu dyscyplin naukowych – psychologia, pedagogika i nauki socjologiczne, filozofia, bioetyka	1. Zna kryteria oceny skuteczności w psychoterapii oraz specyficzne problemy spotykane w psychoterapii związane z reakcją na utratę sprawności, przebiegiem choroby i reakcją na długotrwałą hospitalizację. 2. Opisuje fazy przystosowania do niepełnosprawności u pacjentów po urazach. 3. Analizuje sytuacje kryzysowe i specyficzne problemy spotykane w psychoterapii związane z przebiegiem choroby i reakcjami na długotrwałą hospitalizację i charakteryzuje metody wsparcia. 4. Omawia podstawy psychoterapii (terapia poznawczo-behawioralna, kryzysowa, partnerska, systemowa, sensomotoryczna) i ocenia skuteczność psychoterapii. 5. Charakteryzuje zespół wypalenia zawodowego i zna interwencje terapeutyczne. 6. Zna znaczenie roli emocji w powstawaniu zaburzeń psychosomatycznych oraz metody pracy z ciałem. 7. Charakteryzuje rozwój odporności psychicznej jako czynnika zapobiegającego rozwojowi zaburzeń psychosomatycznych i wypaleniu zawodowemu.	C2, C3	P7SM_WG
O. W 9 specjalistyczne zagadnienia z zakresu teorii, metodyki i praktyki fizjoterapii;	1. Opisuje metody zwiększania świadomości ciała i rehabilitacji akinetycznej: eutonię, trening relaksacji stopniowanej, trening autogenny, wykorzystanie biofeedbacku w autoterapii, techniki oddechowe, oddychanie brzuszne i przeponowe, elementy metody Feldenkreisa i Alexandra. 2. Analizuje zagadnienia z zakresu psychologii bólu i metody pracy z wykorzystaniem wizualizacji u pacjentów z dolegliwościami bólowymi. 3. Zna przykłady biblio- i filmoterapii w pracy z pacjentami z różnymi schorzeniami i typami niepełnosprawności	C2, C3	P7SM_WG

O. W 11 zagadnienia związane z kształtowaniem, podtrzymywaniem i przywracaniem sprawności oraz wydolności osobom w różnym wieku, w tym osobom starszym, utraconej lub obniżonej wskutek różnych chorób lub urazów, a także zasady promocji zdrowia – w stopniu zaawansowanym	1. Omawia przyczyny chorób psychosomatycznych, następstwa bezpośrednie i pośrednie stresu, typy osobowości. 2. Analizuje specyficzne problemy spotykane w psychoterapii osób niepełnosprawnych: motywacja do leczenia, sytuacje kryzysowe związane z przebiegiem choroby, reakcja na długotrwałą hospitalizację, reakcje na niepełnosprawność, relacje i zaburzenia w relacjach partnerskich, metody wsparcia. 3. Rozpoznaje depresje u pacjentów niepełnosprawnych (specyfika, typologia, następstwa depresji na przebieg choroby, metody leczenia). 4. Omawia biblio- i filmoterapię w pracy z pacjentami z różnymi schorzeniami i typami niepełnosprawności.	C2, C3	P7SM_WG
--	---	---------------	----------------

Umiejętności			
W zakresie umiejętności absolwent potrafi: O. U 7 zastosować działania ukierunkowane na edukację zdrowotną, promocję zdrowia, profilaktykę niepełnosprawności, a także pierwotną i wtórną profilaktykę chorób;	1. Pomaga i instruuje pacjenta w zwiększaniu świadomości ciała (eutonia, trening relaksacji stopniowanej, trening autogeny, biofeedback, techniki oddechowe, elementy metody Feldenkreisa i Alexandra, Simontonów. 2. Obserwuje i interpretuje psychologiczne mechanizmy obronne. 3. Rozpoznaje i interpretuje fazy przystosowania do niepełnosprawności u pacjentów po urazach, udziela wsparcia w sytuacji kryzysowej. 4. Potrafi nazwać i zinterpretować znaczenie emocji. 5. Wykorzystuje biblio- i filmoterapię w planowaniu pracy z pacjentami z różnymi schorzeniami i typami niepełnosprawności.	C1,C3,C4	P7SM_UK P7SM_UW
O. U 9 planować własną aktywność edukacyjną i stale dokształcać się w celu aktualizacji wiedzy;	1. Zna i umie zastosować metody zwiększania świadomości ciała (eutonia, trening relaksacji stopniowanej, trening autogeny, techniki oddechowe, oddychanie brzuszne i przeponowe.) 2. Potrafi rozpoznać zaburzenia psychosomatyczne i zastosować metody regulacji nerwu błędnego. 3. Potrafi zastosować metody rozwoju odporności psychicznej.	C4	P7SM_UU

O. U 11 komunikować się z pacjentem i jego rodziną w atmosferze zaufania, z uwzględnieniem potrzeb pacjenta i jego praw;	1. Wykorzystuje zasady nawiązywanie kontaktu z pacjentem i uwzględnia specyfikę w zależności od wieku pacjenta i typu niepełnosprawności, urazu, schorzenia w przeprowadzaniu wywiadu i stawianiu diagnozy. 2. Wykorzystuje biblio- i kinoterapię w planowaniu pracy z pacjentami z różnymi schorzeniami i typami niepełnosprawności	C1	P7SM_UK
Kompetencje społeczne			
W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do: O.K 1 nawiązania i utrzymania pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;	1. Rozpoznaje i uwzględnia w planowaniu pracy terapeutycznej fazy przystosowania do niepełnosprawności u pacjentów po urazach. 2. Rozpoznaje i uwzględnia w planowaniu pracy terapeutycznej zaburzenia psychosomatyczne u pacjentów	C1	P7SM_KK P7SM_KO
O. K 3 prezentowania postawy promującej zdrowy styl życia, propagowania i aktywnego kreowania zdrowego stylu życia i promocji zdrowia w trakcie działań związanych z wykonywaniem zawodu i określania poziomu sprawności niezbędnego do wykonywania zawodu fizjoterapeuty;	1. Potrafi propagować zwiększanie świadomości ciała: eutonia, trening relaksacji stopniowanej, trening autogenny, fizjologia stresu i relaksacji, wykorzystanie biofeedbacku w autoterapii, elementy metody Feldenkreisa i Alexandra, techniki oddechowe, ćwiczenia koncentracji uwagi. 2. Potrafi zastosować metody rozwoju odporności psychicznej w pracy własnej jak i z pacjentem.	C4	P7SM_KO

III. Treści programowe

Treści programowe			
Treści programowe	Tytuł wykładu	Odniesienie do efektów uczenia się kierunkowych/ przedmiotowych	Odniesienie do celów przedmiotu
Wykłady			
TP1	Neurobiologia stresu, podzespoły stresu, typologia i mechanizmy, sposoby radzenia sobie ze stresem.	OW1/2	C1,C2
TP2	Sytuacje kryzysowe, zespół stresu pourazowego, interwencja psychologiczna.	OW1/2	C1,C2
TP3	Choroby psychosomatyczne- przyczyny i typologia, następstwa bezpośrednie i pośrednie stresu, typy osobowości A,B,C,D, aleksytymia	OW1/2-3	C2,C3
TP4	Choroby psychosomatyczne- metody leczenia: relaksacyjne, fizykoterapia, farmakologia, psychoterapia.	OW1/2-3	C2,C3
TP5	Depresje u pacjentów niepełnosprawnych: specyfika, typologia, następstwa depresji na przebieg choroby, metody leczenia	OW1/2 OW3/2	C1,C2,C3
TP6	Ból: psychologia bólu, reakcje na ból, metody terapii bólu (wizualizacja, relaksacja, podstawy farmakoterapii).	OW1/2 OW9/2	C2
TP7	Podstawy psychoterapii- terapia poznawczo-behawioralna, kryzysowa, partnerska, systemowa	OW3/2 OW9/2	C2
TP8	Podstawy psychoterapii- metody treningowe, terapia grupowa, muzykoterapia, choreoterapia, arteterapia	OW3/2 OW9/2	C2
TP9	Ocena skuteczności w psychoterapii	OW3/2 OU7/2	C2
TP10	Model kontaktu terapeutycznego	OW3/1 OU11/1 OK1/1	C1
TP11	Specyficzne problemy spotykane w psychoterapii osób niepełnosprawnych: motywacja do leczenia, sytuacje kryzysowe	OW9/1-2	C1,C2

	związane z przebiegiem choroby, reakcja na długotrwałą hospitalizację.		
TP12	Specyficzne problemy spotykane w psychoterapii osób z niepełnosprawnością: reakcje na niepełnosprawność, metody wsparcia.	OW9/1-2	C1,C2
TP13	Relacje i zaburzenia w relacjach partnerskich pacjentów niepełnosprawnych: teorie, przyczyny, diagnoza, leczenie	OW3/1-2	C1,C2
TP14	Zespół wypalenia zawodowego: przyczyny, typologia, diagnostyka, interwencje terapeutyczne.	OW11/1-4 OU9/1-4	C1,C4
Ćwiczenia/ zajęcia praktyczne			
TP15	Czym zajmuje się psychosomatyka: zaburzenia psychosomatyczne i ich klasyfikacja. Zwiększanie świadomości ciała.	OW1/3-4 OU7/3-4 OK3/1	C2,C4
TP16	Czym są emocje i ich znaczenie w powstawaniu chorób psychosomatycznych.	OW1/1-6 OW9/6 OU7/4 OK1/2	C2,C3
TP17	Mechanizmy obronne. Fazy przystosowania do niepełnosprawności upacjentów po urazach.	OW3/2,4 OU7/2-3	C1,C2,C3
TP18	Fizjologia stresu. Radzenie sobie ze stresem.	OW1/1 OU7/1	C3,C4
TP19	Psychosomatyka w kardiologii (nadciśnienie tętnicze).	OW1/1,3 OW3/6OW1 1/1 OU9/1-2 OK1/2	C2,C3,C4
TP20	Psychosomatyka w dermatologii. Zależność między chorobami skóry a czynnikami psychologicznymi.	OW1/1-3 OW3/6 OW11/1 OU9/1-2 OK1/2	C2,C3, C4
TP21	Psyche a układ pokarmowy (oś mózgowo-jelitowa).	OW1/1-3 OW3/6 OW11/2 OU9/1-2 OK1/2	C2,C3,C4
TP22	Psychoimmunologia. Jak psychika łączy się z układem odpornościowym .	OW1/1-3 OW3/6 OW11/1 OU9/1-2 OK1/2	C2,C3,C4

TP23	Koncepcja teorii poliwagalnej : metody pracy z ciałem	OW1/1-3,6 OW3/6 OU9/2 OK1/2	C2,C3
TP24	Podstawy pracy z oddechem, zależności psychosomatyczne (nerw błędny). Biofeedback.	OW9/1 OU7/1 OU9/1 OK3/1	C3,C4
TP25	Zwiększanie świadomości ciała: trening relaksacji stopniowanej, trening autogeny.	OW9/1 OU7/1 OU9/1 OK3/1	C3,C4
TP26	Metody pracy z wykorzystaniem wizualizacji u pacjentów z dolegliwościami bólowymi na przykładzie metody Simontonów	OW9/1-4 OU7/3-4	C3,C4
TP27	Metody pracy terapeutycznej u pacjentów z uszkodzeniami narządu ruchu z wykorzystaniem wizualizacji na przykładzie elementów metody Feldenkreisa i Alexandra.	OW9/3-4 OW11/3-4 OU7/1-4 OU9/1	C3,C4
TP28	Biblio- i filmoterapia w pracy z pacjentami z różnymi schorzeniami i typami niepełnosprawności.	W9/1-4 OU9/1-4 OU11/1-4 OU7/1-4 OK1/1	C1,C4
TP29	Psychoterapia sensomotoryczna jako interwencja pracy z ciałem w zaburzeniach psychicznych.	OW3/1,3,4,6 OW11/2 OU7/2	C1,C4
TP30	Rozwój odporności psychicznej.	OW1/1-2 OW3/7 OU11/3 OK3/2	C4

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne		
Treści programowe	Metoda dydaktyczna	Odniesienie do efektów uczenia się kierunkowych/przedmiotowych
TP1,TP2,TP3,TP4, TP5,TP6,TP7,TP8, TP9,TP10,TP11, TP12,TP13,TP14	Wykład informacyjny	OW1/2-3; OW9/1-2; OW3/1-4, OW11/1-4, OU7/2; OU9/1-4; OU11/ 1; OK1/1
TP17,TP18,TP19, TP22,TP25,TP28, TP29	dyskusja, wyjaśnienie, studium przypadku,	OW3/1-4; OW9/1-3-4; OU7/1-3-4; OU9/1-4; OU11/1-4, OK1/1
TP15,TP16,TP20, TP21,TP22,TP23, TP24,TP25,TP26, TP27,TP28	<i>pokaz z objaśnieniem, instruktaż, ćwiczenia utrwalające,</i>	OW1/3-4, OW3/1-4; OW9/1-3-4; OW11/3-4; OU7/1-3-4; OU9/1-3-4; OU11/1-4; OK1/1-4; OK3/1-3-4
Środki dydaktyczne: - Komputer - Rzutnik multimedialny - Magnetofon - Biofeedback - Prezentacje tematyczne		

Metody i kryteria oceniania		
Efekt uczenia się dla przedmiotu	Treści programowe (TP)	Typy/ Metody oceniania D – oceniane diagnostyczne, F- ocenianie formujące, P – ocenianie podsumowujące * lub wybór z załączonej listy walidacji wyników
OW1/2-3; OW9/1-2; OW3/1-4, OW11/1-4, OU7/2; OU9/1-4; OU11/ 1; OK1/1	TP1,TP2,TP3,TP4,TP5,TP6,TP7,TP8,TP9,TP10,TP11,TP12, TP13,TP14	P - Test
OW1/3-4, OW3/1-4; OW9/1-3-4; OW11/3-4; OU7/1-3-4; OU9/1-3-4; OU11/1-4; OK1/1-4; OK3/1-3-4	TP15,TP16,TP17,TP18,TP19,TP20,TP21,TP22,TP23,TP24, TP25,TP26,TP27,TP28,TP29	F - dyskusja na zajęciach+ opracowanie i wykonanie materiałów metodycznych+ samoocena

*D – ocena przypadku, rozpoznanie, F – sprawdzian pisemny, dyskusja, obserwacja, P - egzamin pisemny lub wybór z załączonej walidacji wyników.

Zalecana lista lektur lub lektury obowiązkowe
Literatura obowiązkowa: 1. Grzesiuk L., Suszek H. (2011) Psychoterapia. Problemy pacjentów, t.V., Wyd. Eneteia, Warszawa 2. Kowalik S. (2007) Psychologia rehabilitacji, WAiP, Warszawa 3. Sapolsky R. (2022) Dlaczego zebry nie mają wrzodów. PWN, Warszawa Literatura uzupełniająca: 1. Terelak J. (2008) Człowiek i stres, Oficyna Wydawnicza Branta, Warszawa 2. Fanning P. (2001) Wizualizacja zmiany, Rebis, Warszawa 3. Suchocka L. (2008) Psychologia bólu, Difin, Warszawa 4. Rosenberg S. (2020) Terapeutyczna moc nerwu błędnego. WUJ, Kraków 5. Strycharczyk D., Clough P. (2018). Odporność psychiczna. GWP, Gdańsk 6. McKeown P. (2022) Terapeutyczny oddech. Spokojny oddech.

Punkty ECTS (1 pkt – 25-30 godz. pracy studenta)

RODZAJ ZAJĘĆ	GODZINY
Godziny kontaktowe	30
Przygotowanie do zajęć	20
Zapoznanie się z zalecaną literaturą	10

Razem = 60 godz. = 2 ECTS
